

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КООПЕРАТИВНО-ТОРГОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК – SGGW
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР МВС УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Львів, 01-02 червня 2022 року

**Львів
2022**

Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / [відповід. за вип. : проф. Семак Б. Б.]. – Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2022. – 528 с.

ISBN 978-617-602-312-8

У збірнику представлені тези доповідей, які оприлюднені на Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення”, яка відбулася у Львівському торговельно-економічному університеті 01-02 червня 2022 року.

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читацький загал.

Організаційний комітет

Куцик П. О.	голова оргкомітету, професор, ректор Львівського торговельно-економічного університету
Барна М. Ю.	професор, перший проректор Львівського торговельно-економічного університету
Семак Б. Б.	професор, проректор з наукової роботи Львівського торговельно-економічного університету
Нестуля О. О.	професор, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі
Шавга Л. А. (Savga L. A.)	професор, ректор Кооперативно-Торгового Університету Молдови (Республіка Молдова)
Раковська Й. (Rakowska J.)	доцент, керівник інституту, Варшавський університет природничих наук (Республіка Польща)
Хлуска Й. (Chluska J.)	професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та бухгалтерського обліку Ченстоховського технологічного університету (Республіка Польща)
Колянчук О. (Kolyanchuk O.)	заступник директора Південно-Східного наукового інституту у Перемишлі (Республіка Польща)
Герасименко Т. О.	доцент, директор Інституту економіки та фінансів Львівського торговельно-економічного університету
Полякова Ю. В.	доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин та інформаційних технологій Львівського торговельно-економічного університету
Гаврилишин В. В.	доцент, декан факультету товарознавства, управління та сфери обслуговування Львівського торговельно-економічного університету
Котуха О. С.	професор, декан юридичного факультету Львівського торговельно-економічного університету
Кузьма Х. В.	доцент кафедри економіки, провідний фахівець наукового відділу Львівського торговельно-економічного університету
Осінська О. Б.	доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, завідувач аспірантури Львівського торговельно-економічного університету

Матеріали друкуються в авторському поданні. Організаційний комітет не несе відповідальності за достовірність інформації, поданої в рукописах.

ISBN 978-617-602-312-8

© Колектив авторів
© Львівський торговельно-економічний університет

ВСТУПНЕ СЛОВО

Куцик Петро Олексійович,

голова організаційного комітету, д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, ректор

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Модератори: д.е.н., проф. Куцик П. О., д.е.н., проф. Семак Б. Б.

Доповідачі:

*Заслужений діяч науки і
техніки України, ректор,
д.е.н., проф. Куцик П. О.*

Міграційний капітал у гео економічній системі України

д.е.н., проф. Дайновський Ю. А.

Готовність українських споживачів до участі у цифрових маркетингових комунікаціях

д.е.н., проф. Шевчик Б. М.

Нооекономіка: простір свободи ремесла і межі влади інтелекту

*д.ю.н., доц. Медвідь А. Б.,
ст. викл. Гавелко Ю. О.*

Щодо кола суб'єктів яким гарантоване право на судову перевірку правомірності позбавлення їх свободи закріплених у Конституції України та Європейській конвенції з прав людини

к.е.н., доц. Басій Н. Ф.

Рекламні заходи формування іміджу ЛТЕУ

к.пед.н., доц. Безрученков Ю. В.

Управління проєктами в ресторанному бізнесі

*д.е.н., к.х.н., с.н.с. Василюк С. В.
Національний університет*

“Львівська політехніка”,

д.е.н., доц. Франів І. А.

*Львівський торговельно-
економічний університет*

Шляхи розвитку біоекономіки: кластерний підхід

к.ю.н., доц. Попов Д. І.

Договір будівельного підяду: права та обов'язки сторін

Учасники панельної дискусії:

*д.е.н., проф. Міценко Н. Г., д.е.н., проф. Воронко Р. М.,
д.е.н., проф. Міщук І. П., д.е.н., проф. Черкасова С. В.,
д.е.н., проф. Копилук О. І., д.е.н., проф. Мельник І. М.,
к.е.н., проф. Семів С. Р., к.ю.н., доц. Оверко Г. Я.,
д.т.н., проф. Ощипок І. М., д.е.н., проф. Трут О. О.,
к.с.-г.н., доц. Шестопал Г. С., д.т.н., проф. Пелик Л. В.*

Процикевич К. І. Реалізація потенціалу високотехнологічних стартапів в економіці України: проблемні аспекти та перспективи.....	100
Трофименко К. В. Пріоритети політики диверсифікації діяльності сфери торгівлі в умовах сьогодення.....	102
Хо Жань Реалізація логістичної парадигми в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.....	105

СЕКЦІЯ “БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АУДИТ, АНАЛІЗ ТА ОПОДАТКУВАННЯ”

Куцик П. О. Інтелектуальні активи в сучасній системі обліку.....	108
Holovatska S. Consolidated financial statements: the experience of Poland.....	109
Воронко Р. М. Специфічні характеристики судово-бухгалтерської експертизи.....	111
Зоріна О. А. Експорт української сільгосппродукції та продовольча безпека світу: кроки для вирішення під час війни.....	113
Пилипенко А. А. Організація стратегічного обліку в управлінні економічною безпекою розвитку інтегрованих структур бізнесу.....	114
Редченко К. І. Про підходи до виявлення ризиків на рівні управлінського персоналу в аудиті.....	116
Бачинський В. І., Помулева В. М. Облікові системи в управлінні витратами.....	118
Медвідь Л. Г. Засади облікової політики щодо управлінського обліку витрат туроператорів.....	122
Головацька С. І. Таксономія фінансової звітності у форматі UA XBRL МСФЗ: організаційні аспекти.....	124
Черепаня В. Облікові аспекти екологічного аудиту в Україні.....	126
Артюх-Пасюта О. В. Використання моделі М. Д. Беніша для оцінки достовірності фінансової звітності підприємства.....	128
Бойко Р. В. Атрибути системи внутрішнього контролю на будівельному підприємстві...	130
Герасименко Т. О. Організаційні аспекти GAP-аналізу.....	131
Даниленко О. А. Соціальний облік і аудит як комплексний метод оцінювання стану і перспектив соціоекономічного розвитку організації.....	132
Кузьмінська К. І., Чабанюк О. М. Методи проведення оцінки ризику банкрутства підприємства.....	134
Лобода Н. О., Бойко О. О. Облікова концептуалізація екології: аналітичний аспект....	136
Любимов М. О., Мілька А. І. Напрями розвитку організації бухгалтерського обліку в Україні в сучасних умовах.....	138
Марценюк Р. А. Організаційні аспекти внутрішнього контролю на підприємстві: практичний погляд.....	139
Новіченко Л. С. Аналіз показників та напрями підвищення ефективності використання основних засобів.....	141
Ogirko O., Chabaniuk O. Ryzyko ekonomiczne: podejścia naukowe i charakterystyka.....	142
Прохар Н. В. Автоматизація обліку імпорту товарів в умовах воєнного стану в Україні...	144

продукції. Такому важливому рішенню посприяло пряме звернення уряду України.

Виконавчий віце-президент, Валдіс Домбровскіс, відповідаючий за питання торгівлі, заявив, що раніше подібні заходи не вживались. Підтримка економіки України за допомогою нульових тарифів та квот доступу на ринок Євросоюзу має ключове значення як у перемозі, так і у відновленні після закінчення війни. Також пролунали слова, що ЄС робить усе, що в їх можливостях, для допомоги Україні.

На сайті ЄС також розміщена заява, у якій зазначено, що Україна наразі бореться не лише за власні цінності, суверенітет, свободу, а й за усю Європу. Тому підтримка України у цей нелегкий час усіма доступними способами та інструментами – ключове завдання дружніх країн. Підтримка – це не лише зброя, але й усі можливості, щоб економіка України стабілізувалась та залишалась конкурентоспроможною.

На сьогодні увесь цивілізований світ сприяє стабілізації економіки України, у тому числі шляхом найскорішого налагодження міжнародної торгівлі. Звичайно, економічні наслідки у всьому світі набудуть катастрофічних масштабів, тому зараз найперше завдання – всіма можливими способами сприяти поліпшенню ситуації та уникненню світової кризи, яка напряду залежить від тривалості рашистсько-української війни. Сподіваємось, що усі заходи, прийняті ЄС, будуть мати належний ефект та допоможуть експортувати належну аграрну та промислову продукцію з України.

Список використаних джерел

1. Закон України “Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту” № 1792-VIII в редакції від 07.04.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1792-19#Text>.

2. Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення ефективного функціонування експортно-кредитного агентства” № 2154-IX в редакції від 24.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2154-20#Text>.

Пилипенко А. А.

д.е.н., професор
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР БІЗНЕСУ

Успіх у конкурентній боротьбі та ефективність діяльності сучасних підприємств доволі часто пов'язується з залученням до різного роду інтеграційних структур бізнесу, які навіть не обов'язково можуть мати юридичне оформлення (м'яка коопераційна взаємодія або різного роду інституціональні угоди). Переваги інтеграційно-коопераційної взаємодії в свою чергу можуть нівелюватися через опортуністичну поведінку інших учасників, асиметрію інформації щодо прийняття стратегічних та оперативних рішень, порушення антимонопольного законодавства тощо. Оскільки кожен з таких аспектів функціонування інтеграційної структури бізнесу може розглядатися як фактор загроза для економічної безпеки функціонування інтеграційного утворення та його учасників, необхідним постає організація належного управління економічною безпекою, контури реалізації якого охоплюватимуть складну ієрархію рівнів коопераційно-інтеграційної взаємодії та базуватимуться на консолідації обліково-аналітичної інформації. Оскільки в процес консолідації інформації долучаються не лише відомості з систем фінансового та управлінського обліку, а й відомості інших систем (системи прогнозування, моніторингу, управління відносинами з клієнтами тощо) потрібним постає організації такої консолідації, яку пропонується інтерпретувати як організація стратегічного управлінського обліку інтегрованої структури бізнесу. Цільовим орієнтиром для такої системи постає підтримка заданого рівня

економічної безпеки на стратегічному інтервалі часу, що передбачає формування інформації щодо альтернатив зробленого стратегічного вибору та прогнозування параметрів розвитку подій від реалізації такого вибору.

Зрозуміло, що організація стратегічного обліку для цілей управління економічною безпекою інтеграційної взаємодії підприємств матиме певний ряд особливостей, пов'язаних як з проявом феномену інтеграції, так і з стратегічним періодом роботи з інформацією. Так, інтеграція та особливо розвиток інтеграційної взаємодії тісно пов'язані з об'єктивно необхідними кількісними, якісними та структурними трансформаціями, які в свою чергу виступають додатковими загрозами для рівня економічної безпеки (хоча й дозволяють учасникам інтегрованої структури бізнесу реалізовувати проекти технологічного оновлення, проваджувати інновації та виходити на нові ринки). Певною складністю у даному випадку виступає обмеженість предиктивних можливостей регламентованого бухгалтерського обліку, як ключового джерела інформації для більшості підприємств. Саме означений аспект консолідації облікових даних з іншими джерелами інформації дозволяє отримувати належну інформаційну підтримку процесів управління інтеграційним розвитком. При цьому вади подібної консолідації інформації можуть також розглядатися як окрема загроза економічній безпеці інтегрованої структури бізнесу, нівелювати яку пропонується шляхом застосування інструментарію моделювання корпоративної архітектури, який базується на стандартах опису архітектури складних систем, таких як, наприклад, TOGAF (The Open Group Architecture Framework) та BIZBOK (Business Architecture Body of Knowledge). Зазначені стандарти розглядають корпоративну архітектуру як загальну бізнес-модель діяльності підприємства та можуть бути застосовані до інтегрованого об'єднання підприємств. У такому разі взаємодія між ієрархічними рівнями інтеграційної взаємодії підпорядковується вимогам стандартів ISO 42010 (Systems and software engineering. Architecture description) та ISO 15704 (Enterprise modelling and architecture), що регламентують взаємодії системи та її підсистем. Перелічені стандарти прямо не містять вимог до методології та порядку ведення обліку. Вони орієнтовані на відображення опису технології, процесів, ключових рішень, властивостей підприємства як системи у оточенні, взаємозв'язків елементів, принципів функціонування, ієрархії складових тощо, що створює передумову формування вимог до параметрів інформаційної підтримки реалізації бізнес-моделі інтеграційного об'єднання. Застосування стандартів та процедур архітектурного моделювання у обліковому контексті сприяє спрощенню формування звітів у форматі інтегрованої звітності та звіту про управління. З точки зору економічної безпеки архітектурне моделювання дозволяє врахувати параметри формування, реалізації та розподілу корпоративного контролю. Інтеграційний розвиток обов'язково перетинається зі зміною параметрів корпоративного контролю, що в свою чергу створює додаткові загрози економічній безпеці, які виникають у сфері інтеграції та потребують додаткової уваги з боку системи корпоративного управління. Застосування в процесі організації стратегічного обліку інструментів архітектурного моделювання надає більш чітке розуміння запитів користувачів до облікової інформації, особливо до її стратегічної складової.

Перерозподіл параметрів корпоративного контролю, трансформація корпоративної архітектури та бізнес-моделі інтеграційної структури бізнесу під час її розвитку пов'язано з концептом безперервності діяльності економічної системи. Даний концепт існує на рівні законодавчого регулювання облікового процесу, але має дещо відмінне значення з боку дисципліни безпекології порівняно зі сферою бухгалтерського обліку. З облікової точки зору безперервність передбачає, що діяльність підприємства буде продовжуватися й у наступних періодах. Безпекологія, орієнтуючись на стандарти ISO 22301 (Business continuity management systems) та ISO 22313 (Business continuity management systems), розглядає безперервність як здатність системи відтворити власну активність після прояву певних інцидентів втрати безпеки. З точки зору архітектурного моделювання такі інциденти можна ідентифікувати як системні події, що впливають на діяльність підприємства та які мають знаходити відображення у системі стратегічного обліку. Поєднання зазначених підходів до

розуміння безперервності визначає логіки роботи такого елементу корпоративної архітектури як оцінювання рівня економічної безпеки. При цьому таке оцінювання має відбуватися в розрізі синергії та емерджентності між ієрархічними рівнями інтеграційного об'єднання. Результати оцінювання та фіксування прояву системних подій мають знаходити відображення в відповідній управлінській звітності, формування якої відноситься до організації обліку.

В контексті формування зазначеної звітності авторська гіпотеза полягає у тому, що зростання зрілості процесів обліку призводить до покращення відображення системних подій та до відповідного зростання швидкості реакції на прояв інцидентів втрати економічної безпеки. Індикатором зростання зрілості процесів обліку виступає рівень транспарентності управлінської звітності, який оцінюється з точки зору запитів широкого переліку ключових користувачів консолідованої обліково-аналітичної інформації. Отже, параметри організації стратегічного обліку мають обов'язково узгоджуватися з достатньо широким переліком ключових архітектурних рішень невірне прийняття кожного з яких обов'язково відбивається на рівні економічної безпеки підприємства. Кожне подібне рішення обов'язково має підтримуватися формування відповідної форми управлінської звітності, для якої в процесі організації стратегічного обліку встановлюється достатній з точки зору користувачів рівень транспарентності. Якщо підприємство залучається до інтеграційної взаємодії виникає кумулятивне зростання загроз при реалізації прийнятого рішення в рамках корпоративної ієрархії, що ще більше підсилює вимоги до рівня транспарентності звітності та зрілості процесів стратегічного обліку. Зрілість та транспарентність досягаються за рахунок поєднання методів управління вимогами та онтологічного інжинірингу. За допомогою збирання вимог зацікавлених осіб визначається склад та перелік облікових номенклатур, пов'язаних з ключовими архітектурними (стратегічними) рішеннями на підприємстві. Тут слід усвідомлювати, що у даному випадку мова ведеться про консолідацію всієї обліково-аналітичної інформації підприємства, а не лише тієї, яка пов'язана тільки з загрозами економічній безпеці. Нерелевантність такої інформації бізнес-моделі інтегрованої структури бізнесу або взагалі її відсутність у зафіксованій формі для підтримки заданого рішення само по собі є загрозою економічній безпеці. Архітектурне моделювання одночасно вирішує питання й організації праці та розподілу відповідальності виконавців процесу стратегічного обліку.

Редченко К. І.

д.е.н., професор

Львівський торговельно-економічний університет

ПРО ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ РИЗИКІВ НА РІВНІ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ В АУДИТІ

Ефективність аудиторської діяльності значною мірою залежить від того, наскільки раціонально вона організована. Одним із способів досягнення високої ефективності при виконанні аудиторських завдань є використання проектного управління та ризик-орієнтованого підходу. У науковій літературі основними ознаками проекту, які відрізняють його від звичайної діяльності підприємств та організацій, називають наявність ресурсних обмежень, необхідність постійного контролю якості у проекті, часові обмеження [1, с. 12]. Оскільки управління аудиторськими завданнями виконується відповідно до поставлених цілей при встановлених обмеженнях щодо якості, строків та бюджету, можна стверджувати, що за своїм змістом аудит відповідає ознакам проектної діяльності.

Починаючи з 1980-х років у розвитку аудиту відбулися зміни, пов'язані з широким впровадженням проектного підходу до управління окремими завданнями з аудиту та аудиторською діяльністю в цілому. Ці зміни включали у себе адаптацію до потреб

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції

Оригінал-макет видавництва Львівського торговельно-економічного
університету

Підписано до друку 27.05.2022 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк на різнографі.
33 др. арк. 30,84 ум. др. арк. 46,9 облік.-видавн. арк.
Тираж 100 прим. Зам. 51.

Віддруковано в друк. видавництва Львівського торговельно-економічного університету
79005, м. Львів, вул. Туган-Барановського, 10. Тел. 244-40-19. e-mail drook@ukr.net
Свідоцтво Держкомітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України
серія ДК № 5149 від 15.07.2016 р.